

УДК М41

ОБЛІК І АУДИТ

Руслана СКАЛЮК

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ПРОЦЕСУ АВТОМАТИЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ УКРАЇНИ

Досліджено сучасний стан та обґрунтовано необхідність автоматизації системи бухгалтерського обліку бюджетних установ для забезпечення їх ефективної діяльності. Розглянуто основні характеристики програмних продуктів автоматизації обліку в бюджетних організаціях, а також визначено основні переваги використання даних програм для оптимізації та адаптації облікової системи вітчизняних установ до сучасних викликів інформаційного суспільства і міжнародної практики бюджетного обліку. Проаналізовано особливості використання найбільш популярних продуктів "Парус-Бюджет" та "1С: Підприємство 8 Бухгалтерія для бюджетних установ України", обґрунтовано ключові вимоги до компаній-виробників програмних продуктів автоматизації бухгалтерського обліку в бюджетних установах України.

Ключові слова: автоматизація бухгалтерського обліку, облікова система, облікові операції, програмне забезпечення, програмний продукт, бюджетні установи.

JEL: M41

Постановка проблеми. Бюджетна система відіграє пріоритетну роль у механізмі забезпечення сталого функціонування національної економіки, оскільки вона є водночас основним джерелом надходження грошових коштів та головним каналом їх розподілу і використання між розпорядниками грошових коштів, якими передусім є бюджетні установи та організації України. Нині в умовах нагальної необхідності забезпечення режиму "жорсткої економії" бюджетних коштів питання забезпечення ефективного функціонування системи бюджетного обліку, а саме: шляхом використання сучасних програмних продуктів обробки економічної (у т. ч. облікової) інформації, набуває особливої актуальності у світлі подій, що відбуваються в Україні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемам розвитку, адаптації та використання інформаційних систем у сфері бюджетного обліку присвячена значна кількість наукових праць, зокрема таких вчених: А. М. Береза, А. М. Железняк, С. В. Івахненко, О. С. Масюк, І. Г. Пахомова, Т. А. Писаревська, Р. С. Свірко, Л. О. Терещенко, Т. Б. Тимейчук, Н. М. Хорунжак, Т. В. Шабельник, О. І. Шара.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Творчими зусиллями зазначених вище та багатьох інших науковців здійснено вагомий внесок у вирішення досліджуваної проблематики, однак постійна інтенсивна динаміка

зовнішнього середовища, активізація інтеграційних процесів, стрімкий розвиток науково-технічного і технологічного прогресу, трансформація національної системи бюджетного обліку породжує низку нових та актуальних завдань, які потребують дослідження й обґрунтованого їх вирішення.

Формулювання цілей статті. Мета статті полягає у дослідженні сучасного стану автоматизації процедур бюджетного обліку, виявленні існуючих проблем та обґрунтуванні доцільності впровадження і використання програмних продуктів автоматизації системи бухгалтерського обліку бюджетних установ як важливого інструменту підвищення ефективності діяльності бюджетних організацій України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Процес автоматизації бюджетного обліку спрямований на удосконалення технологій бухгалтерського обліку й обробки економічної (у т. ч. облікової) інформації у бюджетних організаціях. Ефективне застосування сучасних технологій автоматизації обліку в бюджетних установах дає змогу забезпечити раціональне використання наявних ресурсів бюджетної сфери.

В умовах застосування комп'ютерних технологій та програмних продуктів для автоматизації бюджетного обліку відбувається трансформація системи бухгалтерського обліку й облікових процедур, що супроводжується підвищенням якості та рівня ефективності процесу управління в бюджетних установах. Застосування програм автоматизації бюджетного обліку суттєво підвищує якість обробки облікової інформації у бюджетних установах. Крім того, використання комп'ютерної техніки змінює зміст та організацію праці облікового персоналу, зокрема зменшується кількість ручних операцій з обробки первинних документів, систематизації облікових показників, заповнення реєстрів і форм звітності. Облікова праця стає більш творчою, спрямованою на організацію й удосконалення процедур бухгалтерського обліку в бюджетних організаціях [1, с. 183].

У сучасних умовах переважна більшість бюджетних установ використовує для ведення електронного обліку програмні додатки Microsoft Excel, Word, що негативно впливає на якість облікового процесу, оскільки використання жодної із вказаних програм, не дає змоги забезпечити ведення бюджетного обліку як цілісної, комплексної системи. Так, на основі використання додатків Microsoft Excel та Word можна забезпечити не більше, як виконання окремих функцій, зокрема: формування аналітичних показників, документів, відображення господарських операцій, планування доходів і видатків, як окремих облікових операцій, а не як цілісної системи бухгалтерського обліку бюджетної установи.

На підставі проведеного критичного аналізу спеціальної літератури вважаємо, що основними перевагами застосування сучасних інформаційних технологій для автоматизації облікових процедур у бюджетних установах є такі:

- 1) обробка та збереження великої кількості однакових у структурному плані одиниць облікової інформації;
- 2) можливість здійснення вибірки необхідної інформації з великої кількості даних;
- 3) достовірне і безпомилкове здійснення математичних розрахунків;
- 4) оперативне отримання даних, необхідних для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень;

5) багаторазове відтворення дій. Більше того, використання засобів автоматизації дає змогу повністю вирішити проблему точності формування й оперативності забезпечення обліковою інформацією державних службовців бюджетних установ для обґрунтованого ухвалення та реалізації ефективних управлінських рішень [1, с. 185; 3, с. 353; 5; 6, с. 232].

Система бухгалтерського обліку в бюджетній установі є однією із головних складових загальної системи менеджменту установи. Процес автоматизації бюджетного обліку дає змогу забезпечити підвищення ефективності процедур бухгалтерського обліку, рівня якості й ефективності процесу управління у бюджетній організації.

На наш погляд, для здійснення раціонального вибору, ефективного впровадження та використання програмного забезпечення автоматизації системи бухгалтерського обліку бюджетної установи необхідно враховувати низку важливих характеристик: 1) специфіка діяльності установи (галузь, обсяг робіт тощо); 2) характеристика матеріально-технічної бази (наявність достатньої кількості комп'ютерної техніки і необхідного програмного забезпечення); 3) наявність кваліфікованих фахівців з бюджетного обліку, які мають досвід роботи з програмними продуктами автоматизованого ведення бухгалтерського обліку в бюджетній установі.

Слід відзначити, що бюджетні організації повинні не лише "йти в ногу з часом", а й детально та критично аналізувати необхідність і доцільність впровадження конкретних сучасних програмних засобів автоматизації бюджетного обліку. Ми погоджуємося з думкою О. І. Шари, що для забезпечення ефективного процесу автоматизації бюджетного обліку кожній бюджетній організації необхідно комплексно аналізувати основні характеристики оцінки ефективності програмних продуктів для автоматизації бухгалтерського обліку у бюджетних установах, а саме:

1) технічні характеристики програми, зокрема: швидкість обробки інформації та вирішення поставлених завдань, можливість редагування типових форм, форм звітності, відповідно до змін законодавчої бази, забезпечення обміну інформацією між структурними підрозділами підприємства і захисту інформації, можливість переходу до нової версії програми із забезпеченням цілісної інтеграції даних;

2) комерційні характеристики – прийнятна ціна програмного засобу, наявність документації, можливість постреалізаційної технічної підтримки (супровід програмного забезпечення), проведення навчання персоналу, надання консультаційних послуг;

3) ергономічні характеристики, серед яких: зручність роботи користувача з програмою (інтерфейс програми), реалізація можливості одночасної роботи із кількома документами тощо [2, с. 268].

Вважаємо, що використання бюджетними установами програмних продуктів для автоматизації системи бухгалтерського обліку дає змогу, не лише забезпечити ефективний процес обліку операцій щодо надання установами послуг та проведення відповідних розрахунків, а й сформувати цілісну інформаційну систему, використання даних якої дає змогу здійснювати аналіз ефективності функціонування бюджетної організації та своєчасно ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення.

Цілком справедливим, на нашу думку, є твердження А. М. Железняка, що процес автоматизації бухгалтерського обліку в бюджетних установах є складним та комплексним процесом, який передбачає реалізацію етапів визначення цілей, завдань, планування, подальшої реалізації та контролю, що охоплюють усі ділянки системи бюджетного обліку [3, с. 352]. З урахуванням зазначених аспектів та на підставі аналізу літературних джерел з досліджуваної проблеми [1, с. 190; 3, с. 352–353; 11, с. 231] нами обґрунтовано поетапний алгоритм для забезпечення ефективного процесу автоматизації системи бухгалтерського обліку вітчизняних бюджетних організацій, який представлений у табл. 1.

Послідовність забезпечення ефективної автоматизації системи бухгалтерського обліку в бюджетних установах України

Етап процесу	Характеристика етапу процесу автоматизації бухгалтерського обліку в бюджетних установах
Перший	Обґрунтування облікової політики у межах нормативної бази. Вибір організаційної форми та форми облікової реєстрації
Другий	Формування моделі системи внутрішньогосподарського обліку і контролю діяльності бюджетної установи
Третій	Забезпечення адаптації системи та удосконалення процедур бухгалтерського обліку відповідно до конкретних умов діяльності бюджетної організації
Четвертий	Вибір ефективного програмного забезпечення бухгалтерського обліку, способу обробки, фіксації й архівування інформації. Організація процесу електронного документообігу
П'ятий	Забезпечення формування відповідної кількості автоматизованих робочих місць для працівників бухгалтерії бюджетної установи
Шостий	Реалізація облікової політики і забезпечення ефективного функціонування автоматизованої системи бухгалтерського обліку у бюджетній установі
Сьомий	Комплексна оцінка ефективності процесу автоматизації системи бухгалтерського обліку в бюджетній установі

Зазначимо, що в умовах використання автоматизованої форми бухгалтерського обліку в бюджетних установах, технологічний процес обробки облікових даних передбачає реалізацію таких послідовних етапів:

1) збір та реєстрація первинних даних для здійснення подальшої їх автоматизованої обробки;

2) формування масивів облікових даних на електронних носіях, серед яких: журнал господарських операцій, структура синтетичних та аналітичних рахунків, довідники аналітичних об'єктів, постійної інформації тощо;

3) отримання за запитом користувача необхідних даних бюджетного обліку за звітний період у вигляді реєстрів синтетичного обліку, аналітичних таблиць, довідок з бухгалтерських рахунків або шляхом відображення на екрані дисплея відповідної облікової інформації за потребою користувача [4, с. 10–11].

Детальне дослідження ринку програмних продуктів для автоматизації бюджетного обліку дало змогу визначити лідируючі компанії-виробники цього програмного забезпечення, якими стали російські фірми-виробники програм "1С: Бухгалтерія" для бюджетних установ" та "Парус-Бюджет", що займають найвищі позиції у рейтингу, оскільки характеризуються найвищим попиту серед користувачів-бухгалтерів бюджетних організацій.

Зазначимо, що на ринку інформаційних технологій також представлені програмні продукти з автоматизації бухгалтерського обліку в бюджетному секторі українських фірм-виробників, зокрема: "СофтТАКСІ" (X-DOOR), "АБ-Система" ("Офіс-2000"), "Імпакт" ("Акцент-Бухгалтерія"), "Баланс-Клуб" (SoNet), "ТРАСКОсофт" (Trade Manager), GMS (Offise Tools), Глобал Аудит ("Quasi+Бухгалтерія") тощо [5; 6, с. 230].

Варто зауважити, що функціональні можливості вітчизняного програмного забезпечення є недостатніми для забезпечення повноцінного процесу автоматизації системи бюджетного обліку установи на належному рівні. Відповідно, російські компанії "1С" та "Корпорація ПАРУС" займають домінуючу позицію на ринку програмних продуктів для автоматизації системи бухгалтерського обліку бюджетних установ України.

З огляду на це, вважаємо за доцільне більш детально дослідити базові характеристики, функціональні можливості й обґрунтувати основні переваги і недоліки використання програмних продуктів для автоматизації бухгалтерського обліку у вітчизняних бюджетних установах компаній-виробників “Корпорація ПАРУС” та “1С”.

Так, “Парус-Бюджет” є комплексною системою автоматизації облікових завдань для бюджетних установ. Ця система розроблена відповідно до вимог бюджетної класифікації та враховує останні зміни у веденні бухгалтерського обліку, які визначені чинним законодавством і методологією бухгалтерського обліку у бюджетній сфері. Функціональні можливості програмного продукту “Парус-Бюджет” реалізуються за рахунок наявності таких комплексів управління:

1) комплекс управління фінансово-економічною діяльністю охоплює такі підсистеми: планування та фінансування (підготовка, обробка типових форм бюджетного документообігу, розподіл фінансування між розпорядниками бюджетних коштів тощо); бухгалтерського обліку (підготовка, обробка документів первинного й аналітичного обліку, ведення розширеного обліку в розрізі бюджетної класифікації, валютного обліку, обліку відпрацьованого часу); обліку розрахунку заробітної плати; звітності та центру обліку (автоматизація формування, перевірка, аналіз підсумкових бухгалтерських звітів, формування і розподіл між підзвітними організаціями змінених методик та форм звітності, виключення можливості помилок у звітах);

2) комплекс управління матеріально-технічним забезпеченням формується із таких підсистем: управління складським обліком; обліку договорів; централізованого матеріально-технічного постачання; кадрів і штатного розпису; синхронізації даних (централізоване налаштування правил завантаження та обробки інформації, взаємоперевірка нормативно-довідкової інформації, розсилка налаштувань абонентським підрозділам); візуалізації даних – серверний додаток (вибір інформативних показників, вибір форм їх відображення, з’єднання клієнтського місця із серверним додатком системи, відображення динамічних рядів у вигляді діаграм тощо) [7].

На наш погляд, важливою перевагою програмного забезпечення “Парус-Бюджет” є те, що використання цього програмного продукту забезпечує спільну роботу великої кількості користувачів в інформаційній обліковій мережі у рамках цієї системи, оскільки кожен клієнт у процесі роботи в програмі “Парус-Бюджет” має змогу використати будь-які інформаційні дані, до яких він має право доступу, для виконання своїх службових обов’язків незалежно від того, де, коли і ким ця інформація було внесено у мережу.

Характеризуючи особливості програми “1С: Підприємство 8 Бухгалтерія для бюджетних установ України”, варто відзначити, що це сучасний програмний продукт для автоматизації бюджетного обліку, в якому враховані вимоги законодавства і реальна практика діяльності бюджетних установ різної відомчої приналежності [8].

На підставі врахування інформаційних даних з офіційного сайту фірми “1С” [8] та проблемних аспектів процесу автоматизації обліку в бюджетних установах, які відображені у наукових працях О. І. Шари [1, с. 269], А. М. Желєзняк [3, с. 352], О. С. Масюк [5], Т. Б. Тимейчук [6, с. 231], Н. М. Хорунжак [10, с. 144], Т. А. Писаревська [11, с. 228], вважаємо, що використання програмного забезпечення “1С: Підприємство 8 Бухгалтерія для бюджетних установ України” у системі бухгалтерського обліку вітчизняних бюджетних організацій дає змогу забезпечити успішний процес автоматизації комплексу таких облікових операцій: 1) облік затверджених кошторисних показників за загальним та спеціальним фондами; 2) облік

зобов'язань; 3) облік готівкових і безготівкових операцій; 4) облік розрахункових операцій з постачальниками та покупцями; 5) облік розрахунків з підзвітними особами; 6) облік податку на додану вартість (ПДВ); 7) облік необоротних активів, запасів і бланків суворої звітності; 8) облік валютних операцій; 9) формування меморіальних ордерів та головної книги; 10) формування регламентованих звітних форм.

Зазначимо, що однією з переваг впровадження програмного продукту "1С: Підприємство 8 Бухгалтерія для бюджетних установ України" є те, що для забезпечення зручності роботи користувачів у програмі передбачено можливість використання таких функціональних опцій:

- 1) режим очікування підключення до інформаційної бази;
- 2) формування списків загальних інформаційних баз;
- 3) широка інтеграція з Microsoft Office;

4) інтерактивне перепроведення документа (користувач може стежити за процесом виконання проведення документа та оцінювати час, який залишився до завершення операції, завдяки інформації про дату і час документа, що обробляється, яка виводиться на панель стану);

5) взаємодія з програмними продуктами "Мережа" та "Кур'єр" Державного казначейства України. Використання програми "1С: Бухгалтерія 8 для бюджетних установ України" дає змогу формувати реєстри, здійснювати друк і запис на зовнішні носії інформації у форматі тієї версії програмного забезпечення Державного казначейства України, яка використовується в установі;

6) перезапуск та збереження змін у програмі при завершенні роботи системи [6, с. 231–232; 9, с. 213].

На підставі врахування розглянутих вище переваг та недоліків використання двох основних програмних продуктів ("1С: Підприємство 8 Бухгалтерія для бюджетних установ України" та "Парус-Бюджет") для автоматизації бюджетного обліку вважаємо, що, обираючи програмне забезпечення для автоматизації системи бухгалтерського обліку вітчизняних бюджетних установ, перевагу варто надати програмному продукту "1С: Підприємство 8. Бухгалтерія для бюджетних установ України", використання якого дає змогу більш повно задовольнити професійні потреби персоналу бюджетних установ у сфері методології обліку, технологічних і програмних рішень та забезпечити зручну можливість обміну інформацією шляхом якісного переходу між різними програмами.

На наш погляд, забезпечення раціонального вибору, впровадження і ефективного використання програмних продуктів для автоматизації процедур бухгалтерського обліку є пріоритетним шляхом для забезпечення раціоналізації системи бухгалтерського обліку, удосконалення процесу управління та підвищення ефективності діяльності вітчизняних організацій бюджетної сфери загалом.

Однак зауважимо, що досягнення такого бажаного результату можливе лише за умови високого рівня якості програмного забезпечення для автоматизації бюджетного обліку, що обумовлює потребу адекватного обґрунтування, врахування і обов'язкового дотримання компаніями-виробниками таких основних вимог:

– розробка програми для автоматизації системи бухгалтерського обліку в бюджетних установах, використання якої дає змогу підвищити рівень якості облікового процесу й ефективності діяльності установи, шляхом забезпечення дієвого вирішення завдань і реалізації процедур бюджетного обліку, достовірного аналізу діяльності установи та ухвалення адекватних управлінських рішень на підставі сформованої економічної інформації;

- забезпечення перманентного удосконалення існуючих програмних продуктів з урахуванням останніх змін методології бюджетного обліку й оперативного реагування на зміни законодавства;
- реалізація можливості коригування обліковими працівниками системи базових налаштувань (конфігуратора) програмного продукту відповідно до особливостей діяльності конкретної бюджетної установи;
- наявність єдиного принципу обробки і систематизації первинних документів, системи внутрішньої документації, формування зведеної документації бюджетної установи;
- формування бази даних, що дає змогу оперативно отримувати інформацію у електронному вигляді для ефективної реалізації процедур обліку, аналізу та контролю діяльності бюджетної організації;
- наявність вільного доступу до ресурсів бази оновлення програмного забезпечення автоматизації бюджетного обліку;
- забезпечення реальної можливості подання електронних форм звітності у вітчизняній системі казначейського обслуговування й обміну даними.

Ми переконані, що належне дотримання розглянутих основних вимог підприємствами-виробниками програмних продуктів для автоматизації бюджетного обліку дасть змогу удосконалити облікові процедури, підвищити якість бухгалтерського обліку в бюджетних установах та сформувати ефективну автоматизовану систему бюджетного обліку, використання якої дасть змогу успішно вирішити важливі прикладні управлінські завдання (контроль наявності і використання бюджетних коштів тощо) й оптимізувати облікову систему бюджетних організацій України.

Отже, проблема вибору конкретного програмного продукту для забезпечення ефективної автоматизації облікових процедур у бюджетних організаціях є вільною альтернативною кожній бюджетній установі, персонал якої повинен обов'язково враховувати особливості діяльності установи й інші важливі критерії для здійснення обґрунтованого вибору найбільш відповідного програмного забезпечення та ефективного його використання для автоматизації системи бюджетного обліку вітчизняних установ.

Висновки та перспективи подальших досліджень. В сучасних умовах процесів трансформації системи бухгалтерської обліку вітчизняних організацій бюджетного сектору до міжнародної практики та стрімкого розвитку інформаційних облікових технологій проблема забезпечення ефективного процесу автоматизації облікових процедур бюджетних установ України потребує реалізації обґрунтованого наукового підходу для її успішного вирішення, який було висвітлено у цій статті.

Представлені напрямки удосконалення у комплексі складають наукову та практичну цінність для забезпечення ефективного процесу автоматизації системи бухгалтерського обліку вітчизняних бюджетних організацій.

Вважаємо, що перспективними є подальші дослідження і проведення комплексного аналізу особливостей використання різних програмних продуктів з метою здійснення раціонального вибору програмного забезпечення для автоматизації облікових процедур бюджетних установ з урахуванням особливостей їх діяльності.

Література

1. Івахненко С. В. *Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту* : [навч. посіб.] / С. В. Івахненко. – К. : Знання-Прес, 2003. – 349 с.

2. Шара О. І. *Забезпечення якості обліку бюджетних установ в умовах використання інформаційних технологій* / О. І. Шара // *Вісник Хмельницького національного університету*. – 2010. – № 5. – Т. 3. – С. 267–269.
3. Желєзняк А. М. *Проблеми та перспективи комп'ютеризації бухгалтерського обліку бюджетних установ* / А. М. Желєзняк // *Науковий вісник НЛТУ України*. – 2012. – Вип. 22.7. – С. 350–354.
4. Терещенко Л. О. *Інформаційні системи і технології в обліку : навч. посіб.* / Л. О. Терещенко, І. І. Матієнко-Зубенко. – К. : Вид-во КНЕУ, 2004. – 187 с.
5. Масюк О. С. *Проблемні аспекти автоматизації обліку в бюджетних установах [Електронний ресурс]* / О. С. Масюк, В. В. Пікінер. – Режим доступу : <http://наука.kushnir.mk.ua/?p=64387>
6. Тимейчук Т. Б. *Аналіз можливостей програмного забезпечення автоматизації обліку в бюджетних установах* / Т. Б. Тимейчук // *Вісник національного університету водного господарства та природокористування*. – 2010. – Вип. 1 (49). – С. 228–234.
7. Шабельник Т. В. *Переваги і можливості програмного продукту Парус-Бюджет [Електронний ресурс]* / Т. В. Шабельник, Т. В. Крива. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/7_NMIW_2009/Matemathics/42132.doc.htm
8. *Бухгалтерія для бюджетних установ України [Електронний ресурс]*. – Режим доступу : <http://www.1c.ru/ukraine/prod-ua.jsp>
9. *Обліково-аналітичні аспекти управлінських концепцій: процеси формування та реалізації : моногр. / за наук. ред. М. П. Войнаренка і Л. В. Скоробогатої. – Хмельницький : ХНУ, ФОП Мельник А.А., 2014. – 605 с.*
10. Хорунжак Н. М. *Проблеми та перспективи комп'ютеризації обліку в бюджетних установах* / Н. М. Хорунжак, С. В. Сисюк // *Економіка і регіон*. – 2009. – № 1 (20). – С. 142–146.
11. Писаревська Т. А. *Інформаційні системи в управлінні персоналом та економіка праці* / Т. А. Писаревська. – К. : КНЕУ, 2010. – 284 с.

References

1. Ivakhnenkov S. V. (2003). *Informatsiini tekhnolohii v orhanizatsii bukhholderskoho obliku ta audytu [Information technology in accounting and auditing]*. Kyiv: Znannia-Pres [in Ukrainian].
2. Shara O. I. (2010). *Zabezpechennia yakosti obliku biudzhethnykh ustanov v umovakh vykorystannia informatsiinykh tekhnolohii [Quality assurance of budgetary institutions accounting in conditions of information technologies]*. *Visnyk Khmelnytskoho Natsionalnoho Universytu – Bulletin of Khmelnytskyi National University*, 5 (3), 267–269 [in Ukrainian].
3. Zheliezniak A. M. (2012). *Problemy ta perspektyvy kompiuteryzatsii bukhholderskoho obliku biudzhethnykh ustanov [Problems and prospects of computerization of budgetary institutions accounting]*. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy – Scientific bulletin of NLTU of Ukraine, (Issue 22.7.)*, (pp. 350–354) [in Ukrainian].
4. Tereshchenko L. O., Matiienko-Zubenko I.I. (2004). *Informatsiini systemy i tekhnolohii v obliku [Information Systems and Technologies in Accounting]*. Kyiv: Vydavnytstvo KNEU [in Ukrainian].
5. Masiuk O. S., Pikiner V. V. *Problemni aspekty avtomatyzatsii obliku v biudzhethnykh ustanovakh [Problematic aspects of accounting automation in the budget institu-*

- tions]. (n.d.). *nauka.kushnir.mk.ua*. Retrieved from <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=64387> [in Ukrainian].
6. Tymeichuk T. B. (2010). Analiz mozhyvostey prohramnoho zabezpechennia avtomatyzatsii obliku v biudzhetsykh ustanovakh [Analysis of the software capabilities of accounting automation in budgetary institutions]. *Visnyk natsionalnoho universytetu vodnoho hospodarstva ta pryrodokorystuvannia – Bulletin of National University of Water and Environment*, 1 (49), 228–234 [in Ukrainian].
 7. Shabelnik T. V., Kryva T. V. Perevahy i mozhyvosti prohramnoho produktu Parus-Biudzhethet [Advantages and possibilities of the software Sail-Budget]. (n.d.). *rusnauka.com*. Retrieved from http://www.rusnauka.com/7_NMIW_2009/Matemathics/42132.doc.htm [in Ukrainian].
 8. Bukhhalteriiia dlia biudzhetsykh ustanov Ukrainy [Accounting for budgetary institutions of Ukraine]. (n.d.). *1c.ru*. Retrieved from <http://www.1c.ru/ukraina/prod-ua.jsp> [in Ukrainian].
 9. Voinarenko M. P., Skorobohata L. V. (Eds.). (2014). *Oblikovo-analitychni aspekty upravlinskykh kontseptsi: protsesy formuvannia ta realizatsii [Accounting and analytical aspects of management concepts: formation and implementation]*. Khmelnytskyi: KHNU [in Ukrainian].
 10. Khorunzhak N. M., Sysiuk S. V. (2009). Problemy ta perspektyvy kompiuteryzatsii obliku v biudzhetsykh ustanovakh [Problems and prospects of accounting computerization in budgetary institutions]. *Ekonomika i rehion – Economics and region*, 1 (20), 142–146 [in Ukrainian].
 11. Pysarevska T. A. *Infomatsiini systemy v upravlinni personalom ta ekonomika pratsi [Information systems in personnel management and labour economics]*. Kyiv: KNEU [in Ukrainian].

Редакція отримала матеріал 23 грудня 2014 р.